

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЩІЛЬНОСТІ МИСЛИВСЬКИХ ТВАРИН

Голяченко В.О., гр. ЛГ-23-1м, **Воробей В.П.**, гр. Лз-23-1м,
Клинецький С.Б., гр. Лз-23-2м
Науковий керівник – д.б.н, проф. **О.Л. Кратюк**
Поліський національний університет

Комплексне управління лісовими і мисливськими ресурсами лісів, їх збалансування на одній і тій самій території має важливе як екологічне так і економічне значення [2]. Розв'язання цієї проблеми забезпечує дотримання екологічної гомеостатичної рівноваги між місткістю лісових мисливських угідь та щільністю населення мисливських звірів і птахів за щорічного відновлення кормових ресурсів, високої відтворювальної здатності та оптимального якісного складу їхніх популяцій. Це створює сприятливі умови для нормального функціонування лісового та мисливського господарств, тобто без істотної шкоди лісовідновленню та щільності населення тварин, що забезпечує їх стале відтворення та раціональне використання [1].

Кожен вид тварин має поріг мінімальної чисельності, нижче якої їхні популяції не відновлюються та поступово маргенолізуються та зникають. Унаслідок цього відбуваються незворотні втрати для біологічного різноманіття видів тварин та генетичного фонду біосфери. До зовсім зниклих видів тварин належать пращури свійських тварин тури та лісові коні тарпани, а також інші види тварин [6]. Деякі види мисливських тварин, чисельність яких є нижчою за мінімальну, занесені до Червоної книги України [9]. Чисельність популяції деяких видів тварин різко падає або вони зовсім зникають не тільки через хижацьке використання, а й через незворотні зміни їм властивого середовища існування (зведення лісів, фрагментація оселищ, осушення боліт тощо).

Одночасно із різким скороченням чисельності або зі зникненням деяких видів тварин спостерігається і протилежний процес – природне (хвилі життя, інвазії) або штучне (акліматизація, інтродукція) збільшення чисельності популяції інших тварин. З екологічної точки зору, це створює напругу для аборигенних видів [3] та призводить до шкоди, яку завдають дикі тварини лісовому та сільському господарству. У разі різкого збільшення щільності населення бобра й ондатри тваринами завдається відчутна шкода лісовим насадженням, сільськогосподарським угіддям та мережі водного господарства [4-5].

Загалом інтенсивність використання деревно-чагарникової рослинності козулею звичайною та оленем шляхетним перебуває у прямій залежності від щільності їхнього населення, а лосем – у зворотній залежності від великої кількості основних кормових порід у складі

зимових стацій існування [8]. Ступінь пошкодження лісових культур перебуває в прямій залежності від щільності населення кабана і в зворотній залежності від площі цих культур і деяких інших чинників [10]. Загалом збільшення чисельності популяції мисливських тварин суворо обмежене ємністю середовища проживання і щільністю населення виду [7].

Таким чином, збалансування чисельності та щільності населення популяцій мисливських тварин з оптимальною ємністю мисливських угідь повинно здійснюватися на основі їх кількісного та якісного управління.

Література

1. Бондаренко В.Д. Біотехнія. Львів: ІЗМН, 1998. Ч. 1. 260 с.
2. Бондаренко В.Д. Мисливське господарство як напрямок лісогосподарської діяльності. *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія Біологія*. 2007. Вип. VII-VIII. С. 96-98.
3. Загороднюк І. Адвентивна теріофауна України і значення інвазій в історичних змінах фауни та угруповань. *Фауна в антропогенному середовищі. Праці теріологічної школи*. Луганськ. 2006. Вип.8. С.18-47.
4. Маціборука П.В. Вплив популяції бобра європейського на лісові екосистеми Українського Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 03.00.16 - екологія. Київ, 2013. 25 с.
5. Панов Г.М. Динаміка ареалів та чисельності напівводних хутрових звірів в Україні у другій половині ХХ ст. *Вісник Львівського університету. Серія біологічна*. 2002. Вип. 30. С. 119–132.
6. Сокур І.Т. Історичні зміни та використання фауни ссавців України. Київ: АН УРСР, 1961. 86 с.
7. Турчак Ф.М., Шейгас І.М., Ткаченко О.О. Рекомендації визначення фактичної оптимальної кількості даних копитних у Поліссі України. *Збірник рекомендацій з лісового господарства та захисного лісорозведення*. Харків, 1993. С. 37-73.
8. Хоєцький П.Б. Вплив рослинодних звірів на деревно-чагарникову рослинність (в умовах Улашківського лісництва). *Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість*. 2006. Вип. 32. С. 291-296.
9. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І.А. Акімова. Київ : Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.
10. Шадура М.В., Гулик І.Т., Шадура А.М. Пошкодження лісових культур диким кабаном (*Sus scrofa* L.) та козулею європейською (*Capreolus capreolus* L.) на Поліссі України. *Науковий вісник УкрДЛТУ*. 2004. Вип. 14.8. С. 426–433.